

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۷ مهر ماه ۱۳۲۳ *

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - مذاکره در دستور
- ۳ - بقیه شور لایحه ۱۵۰ میلیون ریال اعتبار وزارت جنگ
- ۴ - مذاکره در گزارش کمیسیون بودجه راجع باصلاح حقوق و هزینه

- سفر آقای پروفیسور ابراین
- ۵ - بیانات آقای نخست وزیر راجع بموضوع نفت
- ۶ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای آقا سید محمد صادق طباطبائی تشکیل گردید

صورت مجلس روز سه شنبه ۲۵ مهر ماه را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند ***

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - اعتراضی بصورت جلسه هست؟

کاظمی - بنده اعتراضی دارم

رئیس - بفرمائید

کاظمی - اینجا کراراً عرض شده است که صورت مجلس باید واقعاً انعکاس صورت مذاکرات مجلس باشد راجع به پیشنهادهای که از طرف آقای دکتر معظمی ود کتر زنگنه در

موضوع رسیدگی بوقایع شهر یور مطرح شده ورد شد مخالفین این پیشنهاد راجع باصل مطلب هیچکس اعتراضی نداشت و وقتی پیشنهاد مزبور مطرح شد مخالفین آن پیشنهاد نسبت بطرز آن حرف داشتند و نسبت باصل آن حرفی نداشتند (صحیح است) ولی موضوعی که هست اینست که در صورت مجلس باین کیفیت که نوشته شده مثل اینست که وقتی مجلس این پیشنهاد را رد کرد مخالفت با رسیدگی بوقایع

* عین مذاکرات مشروح هفتاد و سومین جلسه از چهاردهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

*** اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

- غائبین بی اجازه - آقایان: اسمد - تربتی - فرمانفرمائیان - مظفر زاده - مؤید ثابتی - ذوالقدر - نبوی - کفائی - آصفی - فرود
 سلطانی - قبادیان - گرگانی - تهرانچی - معدل - مجد - ابرج اسکندری - سر تیب زاده
 دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: بیات - غامری - رحیمیان - تولیت - دکتر عبده - عباس مسعودی - کتابادی - صدری -
 دکتر آقایان - جمال امامی - دکتر کیان - دکتر مجتهدی

شهریور است در صورتیکه همه و کلاً بلااستثناء موافقت که
بوقایع شهریور رسیدگی شود (صحیح است) و این موضوع
باید در صورت مجلس اصلاح شود

رئیس - اصلاح میشود. آقای روحی

روحی - يك اشتباه در جلسه گذشته شده که بنده
میخواستم بعرض برسانم که غلط در تاریخ ایجاد نشود بنده
بعد از سپاسگذاری از بیانات آقای دکتر مصدق که حقیقه
بسیار مؤثر و سودمند بود عرض میکنم که فرمودند قانونی
که مجلس دوم گذراند برای کشتن محمد علیشاه صد هزار
تومان و برای شعاع السلطنه ۵۰ هزار تومان و برای سالارالدوله
۳۰ هزار تومان جایزه معلوم کرد آن را مرحوم احمد شاه
امضا کرد بنده میخواستم عرض کنم که این صحیح نبوده
برای اینکه در آن موقع احمد شاه صغیر بود و ناصر الملک
نایب السلطنه بود و آنرا ناصر الملک امضا کرده بود

فاطمی - چه فرق میکند

رئیس - آقای اردلان

اردلان - مقام ریاست اطلاع دارند که آقای آصف با
اجازه و درخواست دولت بکردستان رفته اند و در اینجا غائب
بدون اجازه نوشته شده است خواهش میکنم که اصلاح بشود
رئیس - عرض کنم آقای صحیح است که ایشان بخواهش
هیئت دولت رفتند بکردستان ولی مطابق نظامنامه مجلس
چون مرخصی ایشان بکمیسون عرایض رفته روی مراعات
اصل نظامنامه اینطور نوشته شده والا مطلب همینطور است
که فرمودید و بعد اصلاح خواهد شد. آقای رحیمیان

رحیمیان - راجع به پیشنهاد بنده ملتفت نشدم چه نوشته
بوده ولی آقای کفیل وزارت جنگ در باب پیشنهاد بنده
توضیحی ندادند

رئیس - اعتراض دیگری بصورت جلسه نیست؟ (اظهار
شد - خیر) صورت جلسه تصویب شد

[۲ - مذاکره در دستور]

رئیس - جمعی از آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند
نمایندگان - دستور - دستور

شهاب فردوسی - بنده با ورود دستور مخالفم

پروین گنابادی - بنده هم مخالفم

رئیس - مخالف با ورود در دستور هستید؟

پروین گنابادی - بلی.

رئیس - بفرمائید

پروین گنابادی - مدتی است بنده میخواهم راجع به
خراسان صحبت کنم و آقایان اکثریت اجازه نمیدهند در
صورتیکه هیئت رئیسه تصمیم گرفته اند ساعت ۹½ جلسه
را تشکیل بدهند ولی این تصمیم عملی نمیشود اگر
هیئت رئیسه نمیتواند مجلس را اداره بکند تقصیر اقلیت
چیست؟ بالاخره يك ترتیبی بکنید که ما هم بتوانیم عرایض
خودمان را بعرض مجلس برسانیم و بالاخره يك طوری بشود
که جلسه علنی ساعت ۹½ تشکیل بشود و در وسطه جلسه
هم ممکنست يك تنفس بدهیم و مدت جلسات زیادتر بشود تا
ما هم مطالب خودمان را بتوانیم بعرض برسانیم.

طوسی - اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

طوسی - بنده با فرمایشات آقای پروین گنابادی صدی
صد و هشتاد موافقم لیکن اول باید بخود آقایان رفقای
محترم تذکر بدهیم ساعت ۹ تشریف بیاورند و چون تشریف
نمیآورند ریاست مجلس و مقام ریاست چاره جز این ندارند
که وقتی اکثریت شد اجازه بدهند که زنك بزنند اینست
که اکثریت نمیشود بنده صراحتاً عرض میکنم که آقایان
باید سر موقع تشریف بیاورند زیرا مقام ریاست مدتی پیش
از ساعت ۹ اینجا تشریف دارند.

رئیس - بنده از ساعت ۹ اینجا بودم حالا آقایانی که
با ورود در دستور موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند)
تصویب شد.

[۳ - بقیه شور لایحه ۱۵۰ میلیون ریال
اعتبار وزارت جنگ]

رئیس - دستور بقیه مذاکرات راجع بلایحه ۱۵۰ میلیون
وزارت جنگ است (صحیح است)

نراقی - آقا اجازه بفرمائید بنده سؤال را تقدیم کنم.

رئیس - سؤال آقای نطق ندارد سؤال را باید بدهند اینجا.

که به وزارتخانه مربوطه فرستاده شود و بنده مجبورم برطبق
نظامنامه رفتار کنم آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواستند
مجلس اجازه نداد در سؤال هم نظامنامه اجازه نطق نمیدهد.
نراقی - آقا سؤال ها جزو دستور هست.

رئیس - جزو دستور است بنده هم با سؤالات مخالف
نیستم ولی ترتیب این است و هر طوری که مجلس اجازه بدهد
بنده حرفی ندارم اگر آقایان موافقت بفرمایند بنده هم همان
قسم رفتار میکنم (نمایندگان - دستور - دستور) شروع
میشود به شور لایحه. آقای هاشمی پیشنهاد ها را قرائت
بفرمائید.

نراقی - موضوع سؤال بنده امر مهمی است که موقعش
میگذرد باید وزارت دادگستری بیایند و جواب بدهند.
(پیشنهاد آقای پروین گنابادی بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم افسرانیکه در حادثه شهریور گریخته اند
از این اضافه حقوق محروم باشند.

رئیس - آقای پروین گنابادی.

پروین گنابادی - بنده یقین دارم پیشنهادی که کرده ام
تصویب نخواهد شد برای اینکه نه تنها آقایان اکثریت
آن پیشنهاداتی که راجع به محاکمه افسران است و در
شهریور و با در دوره دیکتاتوری بحکومت ۲۰ ساله کمک
میکردند تصویب نفرمودند بلکه حتماً باید قبل از این قضایا
محاکمه میشدند تا مادامو کراسی میداشتیم آقای کفیل وزارت
جنگ تمام حرفشان روی دمو کراسی بود ولی این را باید
بدانیم که این حکومتی که ما داریم از هر دیکتاتوری بدتر
است برای اینکه ما میدانیم در شهرستانها چه جور با احزاب
مبارزه میکنند و در خود این تهران ما میدانیم که شهردار
تهران اشخاص زیادی را بنام عضویت در حزب بیرون میکند
و بنده مدارک زیادی دارم که دولت ما کاملاً مخالف با
دمو کراسی است (یکی از نمایندگان - اصل صحبت تانرا
بفرمائید) اصل عرض این است که نمیکنارید ما حرفمانرا
بزیم و تا شروع بجلسه میشود فوری میگوئید دستور دستور
بالاخره پیشنهاد بنده این است که در حوادث شهریور در

خراسان افسرانی را بچشم خود دیدم که گریخته بودند و
دستور دادند که اسلحه ها را ریختند در بیابانها و آن
اسلحه ها را اشرار برداشتند و تمام با امنی که در کشور ما
هست از آن است (صحیح است) از قبیل محتشمی و سایر
افسرانی که الآن در تهران آزادانه راه میروند من میدانم
که این هیئت حاکمه تا ابد هم اینها را تعقیب نمیکند و
اصلاً هیئت حاکمه که ما امروز داریم مخالف با تمام اصول
آزادی است و چون دولت مخالف آزادی است اقلان نمایندگان
را از حقوقشان محروم نکنید (نمایندگان - رأی - رأی)
رئیس - آقای فاطمی مخبر کمیسیون بودجه.

مخبر - اولاً بیاناتی را که آقای فرمودید مربوط به پیشنهاد
نبود ولی برای يك موضوعی که آقای کلامی هم ضمن
صورت مجلس توضیح دادند بنده هم برای رفع اشتباه
حضرتعالی عرض میکنم که اکثریت مجلس بهیچوجه موافق
نیست که يك اشخاص بدعمل و بدکار با يك کلمه دیگر که
بنده نمیتوانم بگویم خیانتکار برای اینکه این محاکمه لازم
دارد و بهیچوجه من الوجوه اکثریت مجلس با تعقیب نکردن
اینها موافق نیست اولاً پیشنهادی که شد این جایز نبود
و بهتر است که آقایانی که این نظر را دارند يك طرحی
تهیه میکردند برای اینکار (دکتر کشاورز - آقای رحیمیان
کردند و همینطور ماند) بنده که آنرا نقدیده ام عرض کردم
اگر راجع باین موضوع بخصوص يك طرحی تهیه میکردید
و میآوردید این جا اکثریت که هیچ بانفاق آراء رای میدادند
رحیمیان - آقا بنده داده ام و مدتی است معطل مانده است
دکتر کشاورز - این یکی هم میرود پیش آن یکی
مخبر - شما میل دارید اینطور بفرمائید ولی بنده عرض
میکنم که اگر يك چنین طرحی بیاید به مجلس ما رأی
خواهیم داد و بلکه آقایانی که این پیشنهاد را کردند جزء
اکثریت خواهند بود ولی جایش اینجا نبود مثل پیشنهادیکه
آقا کردند اگر این پیشنهاد را برای این کردید که این
مطالب را بفرمائید بسیار خوب ولی لایحه که الآن جزو
دستور است هیچ مربوط باین مسائلی که آقا میفرمایند
نیست بنده تقاضا میکنم که آقایان موافقت بفرمایند يك

قدری جلوی پیشنهادها را بگیرند تا این لایحه بگذرد
آنوقت هر طرحی بخواهند پیشنهاد بکنند
رئیس - آقای دکتر زنگنه مخالفید بفرمائید
طوسی - آقا اجازه میفرمائید؟

دکتر زنگنه - مخالفت بنده با این پیشنهاد فقط باین
عنوانست که معلوم نیست که کی فرار کرده است و این عین
همان پیشنهاد است که ما کردیم منتهی آنرا بطور ناقص پیشنهاد
کرده اند چون معلوم نیست که کی فرار کرده است ملاحظه
بفرمائید ما معتقد هستیم والان هم تکرار میکنیم که ما
نمیگوئیم تمام افسران فرار کردند و بد کردند آنهایکه
فرار کرده و بد کرده اند باید معلوم شوند و مجازات شوند و
بر فرض که این پیشنهاد هم تصویب بشود قابل عمل نیست
برای اینکه تا حکم محکمه نباشد که نمیشود

رئیس - آقای کفیل وزارت جنگ

کفیل وزارت جنگ (سرتیپ هدایت) - چه در اطراف
مذاکراتی که در این زمینه روز قبل شده است و چه مذاکراتی
که امروز شده است بنده تصور میکنم که اگر بنده متکی
بدموکراسی هستم این عیب من نیست و البته ماهمه بایستی
متکی بدموکراسی باشیم این عقیده من است و خواهد بود
ولی همانطور که آقای دکتر فرمودند بنده طرفدارم و حاضر
که ازین حیث اوامر مجلس را با جان و دل اطاعت کنم و
هر کسی که در هر مقام و هر جا به ارتش و کشور بنحوی از
انحاء قصوری در انجام وظیفه کرده است چه برسد بمالاتر
باید مجازات و محاکمه بشود (صحیح است) ولی آن عده که قصور
نکرده اند و خدمت کرده اند انجام وظیفه کرده اند حتی شهید
شده اند باید از آنها هم قدر دانی بشود و این دادگاه قانونی میخواهد
(فدا کار - مشمول مرور زمانش کرده اید) بنده از روز اول
هم مخالفت با این قضیه نکردم امروز هم نمیکنم فردا هم
نخواهم کرد ولی قانون و دادگاه قانونی حاضر شوند رسیدگی
بکنند بنده حاضر و پیشقدم ازین حیث که اوامر آقایان
را اجرا میکنم (صحیح است)

رئیس - رأی میکنیم به پیشنهاد آقای کلبادی آقابلیکه

موافقت قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد
دکتر کشاورز - مطابق معمول
رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی قرائت میشود:
(بشرح زیر قرائت شد)

بنده حذف این لایحه را پیشنهاد میکنم.

رئیس - آقای فیروز آبادی این پیشنهاد شما را گمان
نمیکنم بشود بهش رأی گرفت حذف مال يك ماده یا يك
تبصره ایست که از يك لایحه حذف بشود تمام لایحه را که
نمیشود حذف کرد کجایش را باید حذف کرد؟ مگر اینکه
بفرمائید مخالفم با فلان قسمتش یا فلان موضوعش حذف
شود (صحیح است) حالا بفرمائید توضیح بدهید.

فیروز آبادی - مقصودم این بود که از دستور خارج
بشود و بنده خدا شاهد است نظری ندارم جز اصلاح مملکت
و جز رضای خدا و میل دارم که این مملکت اصلاح بشود و
این لوايح را که می بینم جزو اصلاح مملکت بنظر نمی آید
و چون نمی آید پیشنهاد میکنم الان ۱۱۰ میلیون ۱۲۰ میلیون
تومان بودجه وزارت جنگ است اینجاهم آمده اند ۱۵۰ میلیون
تومان که ۱۵۰ میلیون ریال باشد دو مرتبه اضافه میخواهند
اولاً که ما پول نداریم که این مبلغ را بدهیم و فرضاً که ما
داشته باشیم ما امروز باید سدهایمان را به بندیم که آبها مان
بهدر نرود و بزراعت برسد و با این نداشتن پول همه آبهایمان
بهدر میرود و فردا هم یکعده مردمان بیکار زیاد میشوند
این بضرمان تمام میشود (صحیح است) بنده غرض اینست
که این ۱۵۰ میلیون را اگر پول دارید بردارید بسندید
ضرف کار خانات بکنید معادن استخراج بکنید و اگر پول
ندارید قرض نکنید شما امروز از بانک ملی قرض میکنید
امسال هم قرض بکنید سال بعد چه می کنید آخر این فکر
را باید کرد که اول دخل پیدا کنیم بعد خرج بکنیم بعلاوه
حالا که ما پول نداریم چرا ۹۰ هزار قشون داشته باشیم
لازم نیست ۷۰ یا ۸۰ هزار نفر باشد که همان بودجه سابق
کافی باشد این کفایت میکند و لزمی ندارد و ممکنست اشخاصی
که باین مملکت خیانت کرده اند و بقشون خیانت کرده اند خارج

کرده و با آنها پول ندهید که باز مشغول خیانت کردن بشوند
خوب در خراسان در مدرسه گوهر شاد ریختند و مردم را
ناحق کشتند سرتیپ و سرهنگ و صاحب منصب هم خبر داشتند
و حالا هم سرکار هستند آخر ما چرا این کار را بکنیم که
دو مرتبه این طرز چیزها پیش بیاید من اینطور عقیده
ندارم. این صاحب منصب ها این سرهنگ ها و سرتیپ ها که
در سابق مردم بهشان میخندیدند حالا که دوره دموکراسی
شده است اینها را خارج کنید و مفت خور در مملکت زیاد
نکنید یک قدری فکر کنید بحال مردمان بیرون که این
پولها را میدهند لباس ندارند. لخت هستند آقایان یا اینها
را ندیده اند و یا اگر دیده اند توجهی بحال آنها ندارند
بنده باینجست مخالفم و با این قبیل لوايح هر چه بیاید مخالفم
و پیشنهاد میکنم از دستور خارج بشود.

رئیس - آقای ملک مدنی عضو کمیسیون هستند و اجازه
خواستند بفرمائید

ملک مدنی - پیشنهاد آقای فیروز آبادی اصولاً قابل
طرح شدن در مجلس نیست و برخلاف آئین نامه مجلس است
زیرا بعد از اینکه لایحه خاتمه پیدا کرد بایستی رأی داده
بشود اگر رأی دادند که تصویب میشود و اگر رأی ندادند
که رد میشود بنابراین این پیشنهاد اصلاً قابل طرح نیست
رئیس - آقایانیکه با این پیشنهاد آقای فیروز آبادی
موافقت قیام کنند (هیچکس برخاست) رد شد پیشنهاد
آقای حشمتی و آقای دکتر عبده: (بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنیم رای رسیدگی بجرایم نظامی و حیف و میل
اموال دولت و کلیه جرایم بهر طریق که بمناسبت وقایع شهریور
ماه ۱۳۲۰ از طرف افسران و کارمندان وزارت جنگ ارتکاب
شده است دادگاه فوق العاده تشکیل شود.

دادگاه مزبور مرکب از سه نفر افسران و دو نفر قضات
عالیرتبه خواهد بود این دادگاه يك دادستان و بتعداد کافی
بازیرس و دادیار و کارمند علی البدل از افسران ارتش خواهد
داشت.

کلیه کارمندان قضائی این دادگاه بنا بر پیشنهاد وزارت

جنگ و وزارت داد گستری و به تصویب هیئت دولت و فرمان
اعلیحضرت همایونی تعیین شده و احکام صادره از آن قطعی
است.

رئیس - آقای حشمتی بفرمائید توضیح بدهید.

حشمتی - بنده تصور نمیکنم که شاید حتی یک نفر از
آقایان نمایندگان باشند که با مجازات و تعقیب مجرمین مخالفتی
داشته باشند (صحیح است) متأسفانه دیروز پیشنهادی که
راجع به تعقیب مجرمین واقعه شهریور شد مجلس در چگونگی
تنظیم آن پیشنهاد ایراد گرفت و بهمین دلیل رد شد برای اینکه
تولید سوء تفاهمی نشود مابینه تنظیم يك پیشنهادی مبادرت کردیم
و تقدیم کردیم

بنده تصور میکنم که افسران ارتش هم مایل باشند
که بالاخره بین پاك و ناپاك و بین خادم و خائن فرق
گذاشته شود (صحیح است) افسران ارتش یعنی آنهایکه
جز عشق باین کشور هیچ منظوری ندارند و خوشبختانه اکثریت
قریب باتفاق را تشکیل میدهند و با حسن نظر استقبال میکنند
که معلوم شود و در این مدت سه سال که تمام افسران ارتش
بدون جهت بجرم اینکه لباس افسری را به تن می کنند مورد
تهمت و افترا واقع شده اند اگر يك تعداد انگشت شماری
مرتکب يك جنایاتی شدند تعقیب و محاکمه شوند و این
مربوط بیک ارتش نیست دیگر بس است سه سال کافی است
هر قدر اینها نشستند و شنیدند و بواسطه قوانین انضباطی توانستند
حرف بزنند و از خودشان دفاع کنند چون آقایان میدانند
که افسران نمی توانند در جرایم از خودشان چیزی بنویسند
و دفاع کنند باینجهت بنده پیشنهاد کردم که اگر واقعا آن
دادگاه تشکیل شد اگر مجرمینی پیدا شدند که تنبیه بشوند
و اگر نشدند که هیچ (صحیح است).

کفیل وزارت جنگ (سرتیپ هدایت) - بنده موافقم
بیکدفعه دیگر قرائت بفرمائید (بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای مخبر؟

مخبر - با این پیشنهاد بنده هم موافقم و آقای کفیل

وزارت جنگ هم موافقت فقط يك كلمه اضافه كنيد * بدون مرور زمان *

رئيس - آقای دکتر زنگنه .

دکتر زنگنه - البته آقایان میدانند قسمتهائی که جنائی باشد البته مرور زمانش ۱۰ سال است ولی بعضی از قسمتها که مشمول جنحه باشد مرور زمانش سه سال است و شاید امروز سه سال گذشته باشد ولی قانون مرور زمان يك موقعی اجرا میشود که در باره يك جرمی تعقیب واقع نشده باشد و حقیقت اینست که اگر این جرمها رسماً تعقیب نشده همیشه مورد تعقیب ملت ایران بوده است (صحیح است) اینست که نباید در اینجا مرور زمان جاری بشود (صحیح است) .

رئيس - آقای دکتر طاهری اجازه خواسته بودند ؟

دکتر طاهری - بنده عرضی ندارم .

امیر تیمور - آقا بنده عضو کمیسیون هستم باید حرف

بزنم .

رئيس - در پیشنهاد فقط بکنفر موافق و بکنفر مخالف باید حرف بزند .

امیر تیمور - آقا من عضو کمیسیون هستم میشود این

حق را از من سلب کرد .

دشتی - اگر دولت قبول کرده است جزو ماده شده است مانعی ندارد که صحبت کنند .

رئيس - آقای امیر تیمور بفرمائید .

امیر تیمور - بنده البته مخالفتی با این پیشنهاد ندارم بلکه کمال موافقت را هم دارم که کلیه مجرمین و کسانی که در موقع انجام وظیفه قصور کرده اند محاکمه شوند و حتی کسانی که در موقع سخت باعث آبرو ریزی و تنگ مملکت شده اند فقط مطلبی را که میخواستم عرض کنم این است که هیچ کشوری به اندازه ایران قانون ندارد مخصوصاً ارتش و محاکمات ارتش و دادگاه ارتش قوانین بسیاری دارد که از تصویب مجلس شورای ملی گذشته است و تمام این مراتب در قوانین ارتش پیش بینی شده از قبیل فرار از جنگ قصور از انجام وظیفه یا از دست دادن اسلحه یا از دست دادن اسلحه و غیره از این قبیل امور

رئيس - این پیشنهادی که شد آقای کفیل هم قبول کردند ولی اشکالی که آقای امیر تیمور کردند نظر بنده هم موافق با بیان ایشان است حالا آقای مخبر چه میفرمایند . .

دکتر عبده - اجازه میفرمائید بنده هم پیشنهاد را امضاء کرده ام باید توضیح بدهم .

رئيس - بفرمائید .

دکتر عبده - عرض میکنم آقای امیر تیمور با اساس پیشنهاد موافق بودند ایشان هم معتقدند که بایستی افسران ارتش محاکمه شوند منتها فرمودند که ما قوانین کافی در دست داریم بنده خواستم عرض کنم که درست است که ما قوانین داریم ولی چون این يك امر استثنائی است و ما اگر يك محکمه استثنائی تشکیل بدهیم مطمئناً زودتر و بهتر به نتیجه میرسیم بدلیل اینکه تا کنون سه سال است از این قضیه میگذرد و ما به نتیجه نرسیده ایم بنده خیال میکنم برای امور استثنائی ما باید سازمان استثنائی داشته باشیم حالا که این قسمت در مملکت ما پیش آمده (و امیدوارم دیگر هیچوقت پیش نیاید) حالا که پیش آمده ما هم باید همان رویه که سایر مملکتها دارند داشته باشیم آنها هم در مواقع استثنائی دادگاههای فوق العاده و استثنائی تشکیل میدهند امروز اگر به فرانسه نگاه کنید ملاحظه خواهید فرمود که دادگاههای استثنائی زیادی تشکیل داده اند و بنده خیال میکنم که اگر واقعا نظر داریم که این قضیه به نتیجه برسد میبایستی يك دادگاهی را وقتش را صرفاً به این کار تخصص بدهیم والا اگر شما بخواهید که دادگاههای عمومی ارتش بخواهند این کار را رسیدگی بکنند مطمئن باشید که تا سه سال دیگر هم اقدام نخواهند کرد و این عمل بنفع عموم افسران ارتش هم هست زیرا اینطور انتشار دارد که تمام افسران فرار کرده اند در صورتیکه اینطور نبوده همه افسران اینطور نبوده اند افسران وظیفه شناسی هم بوده اند که تا آخرین دقیقه مقاومت کرده اند و اسنادگی کرده اند و شهید شده اند بنده بنام حفظ ارتش و بنام رفع هر گونه سوء تفاهم از ارتش تقاضا میکنم که باین پیشنهاد ترتیب اثر بدهند .

رئيس - بنده خیال میکنم که این قضیه بعد از قبول آقایان کفیل وزارت جنگ و مخبر حل شده منتها برای حل قضیه ممکن است يك كلمه فوق العاده در پیشنهاد اضافه شود **نقابت** - اجازه میفرمائید ؟

رئيس - اگر بخواهم اجازه بدهم ده نفر از آقایان اجازه خواسته اند .

ملك مدنی - بنده اخطار نظامنامه دارم .

رئيس - بفرمائید .

ملك مدنی - عرض میکنم جائیکه اخطار نظامنامه مورد پیدا میکند همین جا است خیلی از اوقات اخطار نظامنامه میشود ولی هیچ تطبیق با مورد نمیکند خود آقای رئیس فرمودند که در پیشنهاد بکنفر موافق و بکنفر مخالف صحبت میکنند مضافاً به اینکه وقتی يك پیشنهادی را مخبر کمیسیون قبول کرد دیگر نه موافق و نه مخالف درش صحبت نمیکند (طباطبائی - چه میشود اگر صحبت کنند) بنده هم موافقم و اصولاً این حرف صحیح است ولی اگر بنا باشد که در سر يك پیشنهادی ده نفر حرف بزنند دیگر هیچوقت کاری در این مجلس تمام نمیشود .

رئيس - حق با جنابعالی است آقای طباطبائی .

محمد طباطبائی - اینکه آقای ملك مدنی فرمودند با این پیشنهاد توفیرش از لحاظ نظامنامه این است که در همان مطلبی که در مجلس مطرح است اگر پیشنهادی شد همین است که میفرمایند ولی این پیشنهاد را مخبر قبول کرده و جزو ماده شده است وقتی که جزو ماده شده است يك مطلب تازه ای شده است بنا بر این مشمول آن ماده از نظامنامه که آقا فرمودید نیست يك پیشنهادی است که دولت قبول کرده است و بهیچوجه در لایحه دولت اسمی از آن نبوده حالا که دولت قبول کرده يك مطلب تازه ایست که جزء ماده شده است و هیچ مانعی ندارد که در اطراف موضوع بحث شود .

رئيس - اگر چه حقیقت مطلب همین است ولی اسمش پیشنهاد است و نظامنامه در باب پیشنهاد اینطور است که

اگر آقایان هم موافقت که مطرح شود بنده هم حرفی ندارم
فداکار - آقا نظامنامه نفی کرده است

رئیس - نفی نکرده است بنوبت صحبت بفرمائید. آقای
دکتر زنکنه

دکتر زنکنه - عرض میکنم بنده کفایت مذاکرات را پیشنهاد
کرده ام بر فرض هم که جزء لایحه شده باشد مطلبی است که
چند نفر در اطرافش صحبت کرده اند بایستی رأی گرفت به
کفایت مذاکرات اگر مجلس رأی داد چه بهتر و اگر رأی
نداد باز صحبت کنند

محمد طباطبائی - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم. اجازه
می فرمائید؟

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات خوانده نشده آقای
طباطبائی بفرمائید در اصل مطلب صحبت کنید

محمد طباطبائی - من خیال کردم باید در کفایت
مذاکرات صحبت شود ولی معلوم میشود پیشنهادی نشده و
بنابر این باید در اصل موضوع صحبت کنم عرض میکنم این
مطلب تازه که اینجا عنوان شد همینطور که آقای امیر تیمور
فرمودند اولاً ما بقدر کفایت قانون داریم و اگر وزارت جنگ
و دولت بنا بود باین قضیه رسیدگی بکنند و بخواهند ترتیب
اثر بدهند ما قانون باندازه کافی داریم و بعلاوه اینطور مطالب
باعجله و بدون مطالعه از مجلس گذشتن صلاح نیست و اینکه
اضافه فرمودند که مرور زمان برداشته شود این هم صحیح
نیست برای اینکه اگر يك اشخاصی تقصیر داشتند و مرور
زمان شامل آنها است این يك حقی است قانونی و ما نباید
با کمال عجله و بدون مطالعه حق قانونی اشخاص را از شان
سلب کنیم و بنظر بنده آقای کفیل وزارت جنگ هم که با
این پیشنهاد موافقت کردند تحت تأثیر صحبت های این جلسه
و جلسه قبل واقع شدند و الا خود آقا هم با این قسمت بدون
مطالعه و بدون مشورت با دولت و بدون اینکه اطراف و جوانب
قضیه را در نظر بگیرند در ضمن يك ماده و اخذ که عنوانش هم
پانزده و بیلبون قوانین اعتبار است موافقت نمی کردند بنظر
بنده و آقا هم که با این که قوانینی که دارند اجرا کنید و

آورد گفت چرا تعقیب نمی کنیم ولی عذرش موجه نیست
مملکت حق دارد که مجرمین خودش را مجازات کند و خائنین
را تعقیب کند و اشخاص خوب را تشویق بکند و این مسائل
باید رسیدگی شود من خواهش میکنم از آقای دکتر عبده
و از آقایانیکه این پیشنهاد را امضا کرده اند اجازه بدهند
که این موضوع را بصورت يك لایحه منظم تری در بیاوریم
آقای کفیل وزارت جنگ هم که موافق است بقول آقای
فداکار با قید دو فوریت تقدیم مجلس کنیم و این را تصویب
کنیم زیرا در بین افسران عده هستند که میگویند مجرم ستاد
ارتش است و يك عده میگویند مجرم دستگاه شهزبور
خود تهران است یعنی آن عده که در تهران
نشستند و جواب گرفتند و دستور دادند به لشکر های خارج
که پیشنهاد های شما و گزارش های شما بعرض رسید تمجمع
فرمودند. بعرض رسید جواب ندادند بعرض رسید جواب دادند
به ابتکار شخصی عمل کنید تفنگ فرستادند فشنگ فرستادند
باید آن مرکز را اول محاکمه کرد بابت ستاد محاکمه شود
باید آن کسانی که عزیز بی جهت شدند و بی خود مرد مرا متهم
می کنند اینها مجازات بشوند و این محتاج بیک رسیدگی
دقیقی است و بطوریکه آقای امیر تیمور فرمودند ما قوانین
مفصل داریم قوانین مجازات داریم در مورد فرار از جنگ
دشمن حتی بقول آقای فداکار ما قانون دیوان حرب داریم
که اگر قراول از پست خود غفلت کند و اگر سر پست نه ایستند
اعدام میشود چون اگر قراول رفت ممکن است دشمن نفوذ بکند
ما این همه قوانین سخت را داریم ولی اجرا نشده محاکم هم داریم
مراجع هم داریم همه چیز هم داریم ولی هیچکدام رسیدگی
نشده چرا نشده میگویند مانع داریم شما میخواهید يك
محاکم اختصاصی درست کنید از این محاکم اختصاصی باز هم
هست من موافقم بانظر آقای دکتر عبده ولی نه بصورت این
پیشنهاد و آقای کفیل وزارت جنگ هم که قبول میکنند این
پیشنهاد را این از حسن نیت ایشان حکایت میکند و حاکی
از این است که آن موانع رفع شده است بنابر این حالا که
مانع رفع شده بنده خواهش میکنم که موافقت بفرمائید این

تبصره از این ماده برداشته شود و وزارت جنگ يك قانونی
در این خصوص در اسرع اوقات تهیه کرده و بیاورند بمجلس
و از تصویب مجلس بگذرد که ما به نتیجه برسیم.

رئیس - باید رأی گرفته شود بکفایت مذاکرت.

رحیمیان - آقا يك قضیه باین مهمی را نمیشود باین
زودی از ش گذشت باید اجازه بدهید صحبت شود (همه
نمایندگان) صدای زنگ رئیس.

فداکار - آقا این قضیه شهزبور است و قضیه بسیار
مهمی است و با این ترتیب نمیشود سنبلاش کرد.

رئیس - آقایان بدون اجازه صحبت نکنید.

رحیمیان - آقایان والله بالله این مخالف با حیثیت مملکت
است يك عده دزد را نمیشود مأمور رسیدگی يك عده دزد
دیگر کرد. (صدای زنگ رئیس)

(در اینموقع چون آقایان رحیمیان و فداکار بدون

اجازه صحبت میکردند آقای رئیس کرسی خود را

ترک نموده و مجلس موقه تعطیل و بفاصله نیم ساعت

مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای فاطمی.

فاطمی (مخبر کمیسیون بودجه) - بنده علت اینکه این
پیشنهادی را که آقایان کردند قبول کردم برای يك نکته بود
و آن تخلف از مقررات جرائم و اینها بود و الا ما در آن
موقع با کسی جنگ نداشتیم و با دو همسایه دوست و متفق
خودمان هم در حال صلح بودیم (صحیح است) و مملکت ما
هم اعلان بی طرفی داده بود بنابر این این پیشنهاد را برای این
قبول کردیم چون يك عده از اشخاصی که در آن موقع سوء
استفاده کردند در آنموقع بازار آشفته دیدند خواربار
سربازان و مهمات آنها را در محل هائی که باید مراقبت کنند
نکردند و گذاشتند و فرار کردند و رفتند (صحیح است)
برای اینها بود که ما پیشنهاد را قبول کردیم و برای تخلفات
جنگی نبود و الا ما در آنموقع با کسی جنگ نداشتیم
(صحیح است) و در حال صلح بودیم (صحیح است) و در
ایران با هیچکس جنگ نداشتیم و در حال صلح بودیم
(صحیح است)

رحیمیان - بنده تذکری دارم اجازه میفرمائید؟
رئیس - چند نفر از آقایان اجازه خواسته اند در این موضوع توضیح بدهند.

دکتر زنگنه - پیشنهاد کفایت مذاکرات شده است چند نفر مخالف و موافق صحبت کرده است حالا باید رأی گرفته شود.
رحیمیان - بنده فقط برای اینکه سوء تفاهم نشود يك توضیح کوچکی خواستم عرض کنم
رئیس - بفرمائید.

رحیمیان - راجع باین قضیه که عرض کردم عرض کردم که تنها در قضیه شهر یور افسران ارتش دزدی نکردند و مال مردم را ازین نبردند بلکه کشور بهاهم دخالت داشته اند و عقیده بنده این بود که در قضیه شهر یور ۴ نفر یا ۵ نفر صلاحیت رسیدگی باین کار را ندارند باید يك محکمه ملی برای آن کار معلوم بشود و بنشینند و رسیدگی کند و محاکمه و مجازات کند خائنین را.

رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانیکه موافق هستند قیام نمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. عرض کنم که...

هاشمی - در این ماده يك اصلاحاتی پیشنهاد شده اجازه بفرمائید قرائت شود.

رئیس - پیشنهاد آقای فداکار:

بنده پیشنهاد میکنم برای اجرای این ماده از تاریخ تصویب در ظرف ۶ ماه اجراء گردد.
رئیس - آقای فداکار.

فداکار - بنده مخالفتی که از پشت میز کردم برای این بود که بطور مبهم تصویب نشود و الا صد در صد طرفدار اجرای این ماده هستم منتهی وقتی که بدون مدت باشد مثل سایر قوانین اجراء نخواهد شد همانطور که آقای امیر تیمور فرمودند ما قوانین زیادی داریم ولی این ماده واحده بطور فوق العاده پیشنهاد شده برای اشخاصی که واقماً يك اثاثیه دولت را بردند و اسلحه دولت را فروختند و يك مقدار زیادی اموال مملکت را حیف و میل کردند این را اگر بگوئیم بدون مدت باشد اینهم مثل سایر قوانین و

ببالا باشد. باین جهت بنده قید کردم که از رتبه ۶ ببالا باشد يك قسمت دیگر که بنده پیشنهاد کردم مربوط به مرور زمان است (فاطمی - این را که قبول کردیم) ... خوب بنده ندیدم حالا هم عیبی ندارد برای روشن شدن ذهن آقایان این تذکر را عرض بکنم. مرور زمان برای این است که مثلاً در جنحه اگر ۳ سال گذشت و مردم آن را فراموش کردند و همچنین در جنایت اگر ۱۰ سال گذشت این دیگر قابل تعقیب نیست چون همانطور که عرض کردم مردم فراموش میکنند ولی این مسئله شهر یور يك مسئله ایست که هرگز از نظر ملت ایران محو نخواهد شد (صحیح است) بنابراین نباید مرور زمان در اینجا رعایت بشود که بگوئیم چون سه سال یا ۱۰ سال گذشته نباید این جرائم تعقیب بشود (صحیح است)

رئیس - آقای ساسان اجازه خواسته اند چون عضو کمیسیون نیستند نمی توانند صحبت کنند حالا باید رأی بگیریم.

طباطبائی - رأی بچه میخواهید بگیرید؟

رئیس - رأی به پیشنهاد آقای شهاب.

کفیل وزارت جنگ - بنده خواستم تقاضا کنم از آقایان نمایندگان محترم که لغت افسر ارشد را نفر مایند چون این در ارتش يك معنی خاصی دارد بفرمایند افسر افسر ارشد از سزگرد ببالا است. (شهاب - مقصود من افسر بود) خوب پس بفرمائید افسر.

رئیس - نظر آقای مخبر چیست؟

مخبر - قسمت دومش را که بنده قبلاً قبول کرده بودم راجع بمرور زمان ...

طباطبائی - این تبصره را باید بیاورند تا آقای مخبر و آقای کفیل وزارت جنگ اصلاح عبارتی بفرمایند.

رئیس - پیشنهاد آقای مجد ضیائی:

بنده پیشنهاد میکنم برای حل قضیه این ماده رجوع بشود به کمیسیون نظام و دادگستری تا با مطالعه لایحه جداگانه تنظیم شده بتصویب اکثریت برسد.

رئیس - آقای مجد ضیائی.

مجد ضیائی - عرض کنم در این قسمت آقایان خیلی در احساسات هستند و جهتش این است که ماده ۲۸۲ برای قوانین محاکمات نظامی داریم باید اینها را مطالعه کرد و تعیین کرد توجه فرمائید يك چیزی که آقایان علاقه مند هستند این است که میگویند چون آن موقع اسلحه و غیره را تفریط کرده اند باید آنها را تعقیب کرد در صورتیکه ما اینجا يك ماده ای داریم که بنده الآن میخوانم که بالاخص مربوط با اسلحه است ماده ۲۴۷ - هر نظامی که اسلحه و مهمات و چیزهای دیگری را که برای خدمت باو سپرده شده است تلف نموده یا بمصرف غیر مجاز برساند محکوم به ۶ ماه تا دو سال حبس عادی است. این یکی از آن مواد است و اگر این مواد را نگاه نکنید تمام این پیشنهاداتی که میشود در مواد که محاکمات نظامی درش هست خواستم این را عرض کنم که در کمیسیون نظام این پیشنهادها تحت مطالعه واقع بشود و آن ۲۸۲ ماده را هم در آنجا مطالعه بکنند و يك لایحه خوبی تهیه بکنند بیاورند اینجا ما بتصویب برسانیم حالا خودتان مختارید تمام این مواد در توی این ۲۸۲ ماده هست و آقایان عجله فرموده اند.

فولادوند - سه سال از این قضیه میگذرد تازه ما عجله کرده ایم؟

رئیس - آقای دکتر معظمی.

دکتر معظمی - با آقای مجد ضیائی يك اختلاف نظری هست چون آن پیشنهادی که آقای حشمتی و آقای دکتر عبده تقدیم کردند پیشنهاد تشکیل يك محکمه است که آن محکمه موظف خواهد بود که این مواد را اجرا بکنند و با این مواد اختلافی نیست.

مجد ضیائی - مسترد داشتم.

جمعی از نمایندگان - پس گرفتند.

رئیس - پیشنهاد آقای شهاب را گفتند که قبول کردند ولی حالا معلوم میشود که قبول نکرده اند باید حالا رأی بگیریم.

فاطمی - بنده قبول کردم ولی آقای کفیل وزارت جنگ قبول نکرده اند.

جمعی از نمایندگان - باید تکلیف آن پیشنهاد اولی معلوم بشود.

رئیس - ایشان گفتند که پس گرفتند.

مجد ضیائی - بله بنده مسترد کردم.

رئیس - حالا باید به پیشنهاد آقای شهاب رأی گرفته شود.

جمعی از نمایندگان - دو مرتبه بخوانید

(پیشنهاد آقای شهاب بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - قسمت آخرش قبول شده است فقط قسمت اولش را باید رأی گرفت (صحیح است) رأی میگیریم به پیشنهاد آقای شهاب آقایان موافقین قیام نمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد.

طباطبائی - میرود به کمیسیون و بر میگردد به مجلس
رئیس - خیر آقا دیگر بر نمیگردد سایر پیشنهادات قرائت میشود:

پیشنهاد میکنم تبصره زیر بماده واحده اضافه شود...
دشتی - لایحه فوری نیست خبر کمیسیون بودجه است باید برود به کمیسیون.

رئیس - فوریت آن رأی داده شده قبلاً.

دشتی - اگر فوریت آن تصویب شده بود که دیگر گزارش کمیسیون موضوعی نداشت.

مخبر - این لایحه را بقید يك فوریت دولت تقدیم مجلس کرد منتها در مجلس موافقت شد که برود به کمیسیون (جمعی از نمایندگان - پس يك فوریت آن از بین رفت) واصل مطلب این پیشنهادی که شده مربوط باین لایحه نیست این يك موضوع جدا گانه است باید برود به کمیسیون.

فولادوند - بنده مخالفم.

رئیس - آقای دکتر معظمی.

دکتر معظمی - عرض کنم این لایحه دلیلی ندارد که بکمیسیون برود اجازه بفرمائید جنبه مالی ندارد که مجدداً

بکمیسیون برود (یکی از نمایندگان - چطور ندارد؟) بنظر بنده این هیچ مورد ندارد که بر گردد بکمیسیون.

رئیس - آقای دشتی.

دشتی - عرض کنم آقا من تعجب میکنم از اشخاصی که اینجاذوق سلیم دارند و اهل قانون هستند و اهل معلومات هستند و نظامنامه میدانند و اینجا قضاوت های عجیب و غریب می کنند. مطابق نظامنامه مجلس اینجا هر چیزی که مطرح شد و قابل توجه شد بالایحه باید برود به کمیسیون. آقا فرمودند که فوریت دارد این اگر فوریت داشت پس چرا فعلاً پیشنهادات مطرح است و برای اینکه در پیشنهادات صحبت بشود باید عضو کمیسیون جواب بدهد و در این بابت ما هیچ حرف نزدیم برای اینکه عضو کمیسیون بودجه نبودیم پس این خبر کمیسیون بودجه است وقتی که يك لایحه ای در اطرافش پیشنهاد شد و پیشنهادات مورد توجه واقع شد باید برود به کمیسیون (صحیح است) حالا يك حرفی میزنند که عجیبتر از همه است و آن این است که میگویند که جنبه مالی ندارد و این برای همین است که پیشنهاداتی که شده بی معنی بوده است و يك علت عمده این است که آقایان باید توجه بفرمائید آقای مهندس فریور در جلسه قبل يك موضوع خیلی اساسی فرمودند که آن را ما باید نصب العین بکنیم و آن این است که پیشنهاداتی که در اطراف يك لایحه میشود باید در متن آن لایحه ذکر بشود اما اگر در ضمن يك موضوع تمام پیشنهادات اساسی و اصلاحات صحیحی را که بذهن میرسد بخواهیم بگنجانیم این ممکن نمیشود در صورتیکه تمام آن پیشنهادات صحیح است ولی جایش اینجا نیست. مثلاً راجع باین قسمتی که الان پیشنهاد فرمودند بنظر بنده این پیشنهاد يك پیشنهاد بسیار ناموجه و دیپلاسه ای است چرا؟ برای اینکه اصل قضیه بسیار صحیح است ولی بنظر بنده الان يك نفر در مجلس نیست که معتقد نباشد باینکه کسانی که تخلف کرده اند باید مجازات بشوند. شما وقتی که يك نفر حمال فحش میدهد توی کوچه

اورا تعقیب میکنید. پس يك نفر افسر هم که مخالف وظایف خودش رفتار بکند بطریق اولی باید محاکمه بشود. حالا چه وقت است که محاکمه نمیشود؟ موقعی که ما قانون نداشته باشیم (صحیح است) ولی الان آقای مجد ضیائی توضیح فرمودند که ما قوانین خیلی مفصلی داریم در این باب که تمام اینها جرم شناخته میشود و دولت مکلف است که تعقیب بکند. و یکی هم موضوع دیگر است و آن این است که دولت شما ممکن است مسامحه کار باشد و مهمل باشد و جرائم را تعقیب نکند يك دولتی که نتواند جرائم را تعقیب بکند اورا توی سرش بزیند و بیندازدش اینها در دسترس شما است آقا مجلس شورای ملی يك مکتب خانه شده است که هی قانون روی قانون درست میکنید این معنی ندارد! قانون يك چیز مقدسی است باید اجرا بشود قانون محترم است اگر دولت آن را اجرا کرد که کرد و اگر اجرا نکرد اورا از کار بیندازید و اینکه دوباره قانون درست بکنیم که آن قانون را اجراء بکنند این معنی ندارد. این غلط است بنده حالا این عرایضی را که میکنم يك حرف های اصولی است که موقع بدست من نیفتاده است که عرض بکنم. ملاحظه بفرمائید الان چند جلسه مجلس صرف يك لایحه ای شده است که اصلاً این همه صحبت لازم ندارد. ما باید این لایحه را اول به بینیم قبول میکنیم که این اضافات را بدیم یا قبول نمیکنیم؟ یعنی حاضر هستیم این ۱۵ میلیون را برای اصلاحات ارتش بپردازیم یا خیر؟ اگر قبول میکنیم که این پیشنهادات مورد ندارد. تنها آن پیشنهاد آقای فیروز آبادی که گفته بودند ۱۵ میلیون ۲ میلیون بشود این پیشنهاد نسبتاً از همه آنها معقول تر بود (صحیح است) ولی این چیزها که ما پیشنهاد کردیم اغلب خارج از متن لایحه است و هیچ مربوط بمتن لایحه نیست.

اصل قانون گذاری این است که ما قانونی که مطرح میشود راجع بمطلب او در جملات او میتوانیم يك پیشنهاداتی بدیم حالا اگر اینطور نباشد نتیجه چه میشود؟ نتیجه این میشود که سه جلسه چهار جلسه معطل میشود و کاری هم

انجام داده نخواهد شد. از طرف دیگر این پیشنهاداتی که داده اند چون هیچ مطالعه در آنها نشده يك چیزهای منقح از آب در نمی آید این قسمتی که شما داده اید راجع بمحاکمه افسران این را من بشما قول میدهم که در تمام مجلس شورای ملی واقعا بکنفر نیست که مخالف باشد ما الان آقای دکتر معظمی را با دونه از حقوق دانهای خودمان مأومور میکنیم که بروند يك طرحی تهیه بکنند و این قانون را بيك صورتی در بیاورند که حتماً دولت موظف باشد که این را اجرا بکند شما همه تان بروید از کفیل وزارت جنگ سؤال کنید که چرا تا بحال در این سه سال تعقیب نکردید اینها را چرا معطلش میکنید چرا تعقیب نمیکنید؟ ولی این لایحه ها را اینطوری تنظیم کردن باعث میشود که يك چیز منقح و تمیزی از مجلس شورای ملی بیرون نیآید. حالا علی ای حال این لایحه مطابق نظامات مجلس چون پیشنهاد ارتش قبول شده است باید برود به کمیسیون این نظر بنده بود.

رئیس - عرض کنم گویا در این لایحه اصلاً رأی فوری گرفته نشده باشد بنده نظرم نیست.

مجد ضیائی - اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

مجد ضیائی - این لایحه باید حتماً برود به کمیسیون برای اینکه ماده ۶۳ میگوید: اصلاحاتی که در ضمن شور ثانوی پیشنهاد میشود در صورتیکه از طرف کمیسیون ارجاع آن خواسته نشود صاحب اصلاح بطور اختصار آنرا توضیح و استدلال میکند و فقط اعضاء کمیسیون حق جواب دارند پس از آن مجلس در باب قبول توجه یا عدم قبول توجه رأی میدهد. در صورت قبول توجه آن اصلاح بکمیسیون فرستاده میشود. درباره این قبول اصلاحات نمیتوان همان روزی که پیشنهاد شده است رأی داد.

پس باید این قسمت هم برود به کمیسیون. (صحیح است)

مخبر - در هر حال بنده هم تقاضا میکنم که لایحه با

پیشنهاداتیکه درین قسمت شده برود بکمیسیون

رئیس - در بنابر این پیشنهاداتی دیگر را نمیخوانیم

و میرود بکمیسیون و استدعا میکنم طوری اقدام بفرمائید

که برای جلسه دیگر راپرت کمیسیون برسد بمجلس (صحیح است) **امینی** - آقا سؤالات را مطرح بفرمائید.

رئیس - لایحه پرفسور ابرلن هست و همچنین آقای وزیر فرهنگ هم حاضر هستند برای جواب سئوال آقای نراقی.

[۴- مذاکره در گزارش کمیسیون بودجه راجع باصلاح حقوق و هزینه سفر آقای پرفسور ابرلن]

دکتر زنگنه - لایحه استخدام پرفسور ابرلن استدعا میکنم مطرح بشود برای اینکه این شخص محترم چندین ماه است که دارد خدمت میکند باین کشور و تکلیفش معلوم نیست.

رئیس - این لایحه جزو دستور است. الا آن قرائت میشود: ماده واحده - در تکمیل قانون مصوب دوم اسفند ۱۳۲۱ حقوق و هزینه سفر آقای پرفسور شارل ابرلن رئیس دانشکده پزشکی از تاریخ ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۲۳ که بتهران وارد شده اند بقرار زیر مقرر میدارد:

۱ - حقوق آقای پرفسور شارل ابرلن در سال پانزده هزار دلار آمریکائی خواهد بود که نصف آن بریال و نصف دیگر بد دلار بایشان ماهانه پرداخته خواهد شد.

۲ - هزینه مسافرت آقای پرفسور ابرلن از آمریکای بتهران تا حدود دوهزار و پانصد دلار آمریکائی مطابق اسناد هزینه پرداخته خواهد شد در صورتیکه در انقضای مدت خدمت فعلی پیمان نامه استخدامی ایشان تجدید نشود هزینه بازگشت ایشان از تهران بفرانسه بر طبق نرخ بنگاههای مسافری با درجه یک تأدیه خواهد کردید.

رئیس - آقایانیکه مخالفند آقای اردلان هستند بفرمائید

اردلان - بنده در کمیسیون بودجه نسبت باین لایحه استخدامی آقای پرفسور ابرلن رأی ندادم و حالاهم اینجا رأی نخواهم داد و از آقایان نمایندگان محترم اجازه میخواهم که دلیلی را که داریم بفرمانشان برسائیم و امیدوارم مورد توجه واقع بشود بعقیده بنده وضع حاضر مملکت بما اجازه میدهد که در هر کجا که يك مستخدمین خارجی داشته باشیم و چنانچه آنها را از ایرانی های دانشمندان و فاضل بتوانیم

بگماریم با اظهار تشکر از آنها تمام این اشخاص را بر کنار کنیم و ایرانیهای خودمان را جای آنها بگذاریم (صحیح است) این عقیده شخص بنده است. عرض کنم بنده حاضر نسبت بتمام کارمندان خارجی که امروز در کشور ایران مستخدم هستند و خدمت میکنند برای هر شغلی که آنها میکنند مستخدم هستند و هر قسمت که کار میکنند بنده ۱۰ نفر ایرانی که واجد تمام شرایط باشند و معلومات و تخصص آنها باندازه همان ها باشد در هر کاری که دولت کارمند زیر دستش هست از اتباع خارجه بنده حاضر ۱۰ نفر ایرانی باو معرفی بکنم ولی در نظر ندارم که حالا مجلس شورای ملی بوسیله تصویب يك ماده واحده (فرمان بفرمائید) هر چه کارمند خارجی دارد بر کنار کند تا این حد هم تند رود این قسمت نیست ولی معتقدم که بتدریج هر وقت يك لایحه استخدام جدیدی به مجلس آمد یا يك لایحه تعدیل حقوق و بالتبعه تثبیت مقام يك کارمند خارجی به مجلس آمد چنانچه همین لایحه که امروز مطرح است ما در مملکت خودمان از دانشمندان فاضل داشته باشیم که بجای آن شخص بگذاریم و این مقام را باو تفویض کنیم و از دانشمندان فاضل مملکت خودمان استفاده کرده باشیم و باین ترتیب رفته رفته بیائیم تمام کارهای کشوری خودمان را خودمان اداره کنیم بنده در این قسمت با بسیاری از اشخاص مذاکره کرده ام و استدلال هم کرده ام بسیاری از آقایان این نظر را پسندیده اند ولی آنهایکه اظهار مخالفت میکردند میگفتند بله ایرانی خوب است (آما) يك امائی میکنند ولی چون موضوع استخدام خارجی است خوب است این آما را بفهمیم چی است و اگر ما بتوانیم این آما را برداریم دیگر بعد از این محتاج با استخدام خارجی نخواهیم شد. آن آما این است که اگر بکنفر ایرانی را در رأس يك کاری بگذاریم این ایرانی نسبت بزیر دستانش تبعیض قائل میشود تحت نفوذ قرار میگردد و يك حرفهای دیگری که بنظر من هیچکدام اصولی نیست آقایانیکه در خارجه تشریف برده اند نه بطرز مسافر بلکه آنها اقامت کرده اند و مطالعه

کرده اند میدانند که این سستی وضع در خارجها هم هست منتهی اکثریت آنها کسانی هستند که تحت تأثیر واقع نمیشوند در ایران هم اینطور نیست تمام اشخاص تحت تأثیر واقع نمیشوند بدبختانه این اشخاص اکثریت را ندارند ولی يك عده انگشت نما که ما برای مدیریت کارهای خودمان لازم داریم بعقیده بنده آن عده را ما در حال حاضر از ایرانیها داریم که بجای اشخاص خارجی بگذاریم و هیچ ضرورت و احتیاجی نداریم که برویم بکنفر خارجی را بیآوریم و بنظر بنده تصویب این قبیل لوایح يك ضعف روحی در بین افراد دانشمندان مملکت ما ایجاد میکند و آنها را از تصدی کارها بکلی مأیوس میکند. آن آقایان میگویند وقتیکه ما میتوانیم و آماده خدمت برای کشور هستیم چه دلیل دارد که بکنفر خارجی را میآورید و استخدام میکنید از طرف دیگر ما می بینیم وقتیکه بکنفر بیگانه را استخدام مینمائیم و بکنفر ایرانی را که میخواهیم سر آن کار بگذاریم از طرف دولت و مجلس هیچ رعایت تساوی بین آنها نمیشود مثلاً وقتیکه يك نفر طبیعتاً را میخواهیم بزاهدان بفرستیم حاضر نیستیم پانصد تومان خرج مسافرت باو بدهیم ولی این جا چون موضوع استخدام خارجی است و پستی پروفیسور ابرلن در کار است حاضر هستیم که پنج هزار تومان باو بدهیم بنظر بنده این تبعیض غلط است و نباید بشود حالا با خود این اشخاصیکه ما در مملکت داریم و داوطلب این قبیل مشاغل میدانیم مذاکره کرده ام و يك مطلبی را به بنده تذکر داده اند و بنده خودم هم اظهار کردم بنا بر این بنده صلاح نمیدانم که مجلس شورای ملی نسبت باین قضیه و این جریان بی اعتنا باشد و آن این است که بسیاری از این اشخاص دانشمندان میگویند که ما در ایران نمیتوانیم بهائیم و حاضر هستیم که بعد از جنگ اگر وسایل مسافرت ممکن باشد اصلاً از این مملکت هجرت کنیم برای اینکه اگر ما در خارجه برویم لباس خوب میپوشیم بالنسبت بد بپوشیم یا منزل خوب داشته باشیم یا نداشته باشیم

کسی ما را نمی شناسد و اگر طالب علم باشیم در خارجه لا بر اتوارها هست کتابخانه ها هست همه چیز هست اگر اهل تفریح باشیم باز وسایلی بیشتر از اینجا برای ما فراهم است اگر ما در مملکت خودمان میمانیم برای این است که لا اقل آقای خانه خودمان باشیم شما این آقایان را هم در بسیاری از کارها از ما گرفته اند و اگر بنا باشد که نو کر باشیم چرا اینجا نو کر باشیم بیرون جای دیگر بنظر بنده باید این موضوع را مورد توجه قرار داد و نسبت باین جریان مجلس شورای ملی باید توجه خاصی داشته باشد اما يك مطلب دیگری که میخواستم عرض کنم این بود که آقای وزیر فرهنگ که هیچ توجهی باین بنده نمینماید احتیاجی ندارند که يك چنین لایحه ای بمجلس شورای ملی بیآورند اگر مقصود دولت این است که بوسیله این لایحه بگوید که من استخدام کلیه اتباع خارجه را به تصویب مجلس میرسانم اینطور نیست صدها اتباع خارجه هستند که الان از دولت ما حقوق میگیرند که روح مجلس از استخدام آنها آگاه نیست بنده من باب مثال يك فقره را عرض میکنم و استدعا میکنم ملاحظه بفرمائید در دولت آقای ساعد در چند ماه پیش يك لایحه ای بمجلس تقدیم کردند و خودشان هم امضاء فرمودند... (اظهار شد اکثریت نیست) **رئیس** - اکثریت نیست گویند مجلس پر بزور رأی گرفته است که آقایان نمایندگانی که از مجلس خارج میشوند و انامی آنها خوانده شود این اسامی که خوانده میشود همان اسامی است **یکنفر از نمایندگان** - بخوانید

رئیس - آقای هاشمی بفرمائید قرائت کنید. (اینطور خوانده شد)

آقای نقابت - آقای امیر تیمور - آقای رحیمیان - آقای پوررضا - آقای کاظمی - آقای شهاب فردوسی - آقای امامت - آقای جمال امانی - آقای نراقی.

رئیس - آقای ساعد اجازه خوانند

یکنفر از نمایندگان - آقای نراقی که اینجا هستند **نراقی** - بنده اصلاً بیرون نرفتم

رئیس - خوب اشتباه کرده اند

نراقی - خوب بود آن نویسنده يك عينك ميكذاشت كی این را نوشته ؟

امینی - آقای سیدضیاءالدین از اول جلسه تا بحال نبودند و بیرون نشسته اند اسمشان چرا خوانده نشده است ؟

یکنفر از نمایندگان - ایشان غایب هستند قرار است کسانیکه از مجلس خارج میشوند اسمشان خوانده شود .

امینی - کسانیکه هستند و نمیآیند باید نوشته شود و خوانده شود جزو غائبین هستند یعنی چه ؟

یمین اسفندیاری - حالا خواندن این اسامی آقایان چه تأثیری دارد ؟

رئیس - آنوقتیکه رأی دادید میخواستید بفرمائید . آقای اسعد اجازه خواستند . آقای نراقی هم اینجا هستند .

نراقی - اصلاً من بیرون نرفته بودم

یمین اسفندیاری - پس من بعد آج هم که خواستیم بخوریم باید اجازه بگیریم؟ (خنده نمایندگان)

رئیس - اکثریت شد . بفرمائید

اردلان - بنده عرض کردم که دولت احتیاجی ندارد چنین لایحه بمجلس بیاورد برای اینکه صدها اشخاصی هستند که از دولت ما حقوق میکیرند و روح مجلس ما از آنها اطلاعی ندارد

یکنفر از نمایندگان - اینطور نیست

اردلان - همینطور هست اجازه بدهید که بنده توضیحی عرض کنم که همینطور هست چندی پیش اگر آقایان اطلاع داشته باشند آقای ساعد و آقای دکتر سعید مالک يك لایحه ای تقدیم مجلس کردند که آقای مستر اوری را بسمت مستشاری وزارت بهداشت تعیین نماید (همه نمایندگان)

رئیس - آقایان صحبت بین الاثنی را ترك كنید .

اردلان - عرض کنم آن لایحه آمد بكمیسیون بهداشتی و بنده که افتخار عضویت این کمیسیون را داشتم شدیداً با این لایحه مخالفت کردم آقایان نمایندگان محترم دیگری هم که آنجا تشریف داشتند مخالفت کردند این لایحه از دستور کمیسیون بهداشتی خارج شد بعد سه چهار روز دیگر این

لایحه آمد بكمیسیون بودجه بنده افتخار عضویت کمیسیون بودجه را هم دارم . . .

یکنفر از نمایندگان - مبارك است

اردلان - آنجا با کمال شدت با استخدام این شخص بنده مخالفت کردم و مبارزه نمودم هیچکدام از اعضاء کمیسیون بودجه هم حاضر نشدند با استخدام این شخص رأی بدهند از دستور روز خارج شد

دکتر زنگنه - اشتباه میکنید

اردلان - الان صورت جلسه کمیسیون حاضر است که لایحه استخدام مستر اوری جزو دستور بود و از دستور خارج شد ولی این شخص در وزارت بهداشتی با همان سمتی که پیشنهاد شده با ماهی پنج هزار تومان حقوق مشغول کار است و تا آخر شهر بورا و هم مثل سایر مستخدمین وزارت بهداشتی حقوق خودش را گرفته پس این لایحه ای را که امروز آقای وزیر فرهنگ اینجا آورده اند دیگر مورد احتیاجشان نیست همانطوریکه صد ها اشخاص خارجی حقوق میکیرند همانطور هم آقای

پروفسور ابرین هم حقوق بگیرند اگر مقصود مجلس شورایی این است که لایحه استخدامی این شخص را تصویب بکنند و رأی بدهد که بنده عرضی ندارم اما اگر مقصود این است که تمام اتباع بیگانه ای که در استخدام دولت هستند لایحه ای بیاوریم و تصویب بکنیم چرا آنها را دیگر را نمیآوردند چرا آن اشخاصی که کمیسیون بهداشتی و کمیسیون بودجه رأی نداده و از دستور خارج کرده چرا احترام نمی گذارند به تصمیمات مجلس چرا توجه نمی کنند ؟ چرا به آنها حقوق میدهند ؟ پس دولت نظر خاصی دارد . می خواهد بوسیله يك لایحه راجع به یکنفر خارجی به آقایان نمایندگان گمان بگویند که آقایان هر چه مستخدمین خارجی است ما تصویب آنها را از مجلس شورای ملی میخواهیم و حال آنکه اینطور نیست بنابراین چون ما میتوانیم بجای این آقای پروفسور ابرین از اشخاص روشنفکر دانشمندانی که خوشبختانه در مملکت ما وجود دارند بگماریم نظر بنده این است که باین لایحه رأی ندهیم و ضعف روحی بین افراد روشنفکر ایجاد نکنیم چون دولت احتیاجی ندارد

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - بلی

رئیس - بفرمائید

ملک مدنی - عرض کنم پروفسور ابرین از وقتیکه کنترات شد و بایران آمد در دانشکده پزشکی شروع بکار کرد تصور میکنم که بر همه آقایان پوشیده نیست که يك تغییرات محسوسی در دانشکده پزشکی داد وجود اطبائی که بعد از استخدام ایشان از دانشکده پزشکی بیرون آمده اند همه دلیل بر تأیید این مطلب است که وجود ایشان مفید بوده است ایشان يك اصلاحات اساسی در دانشکده پزشکی کرده اند و یکی از آن اصلاحات این است که شاگردان دانشکده پزشکی که سه سال اول را دیدند در سه سال دوم هم عملاً آنها را به بینند و آنها را مجبور کرده است که در بیمارستانها کار کنند و هر نفری هفته ای سه روز و سه شب مجبور است غیر از بعد از ظهرها که ساعت درس است در بیمارستان بماند و عملاً کار کنند در واقع يك مدرسه عملی هم باز کرده است علاوه بر این يك اصلاحات دیگری هم در دانشکده پزشکی کرده است که به عقیده بنده خدمات این شخص را باید مورد تقدیر و تحسین قرارداد و اینکه آقای فرمودند که ما اشخاص دانشمند داریم و باید از وجود آنها استفاده کرد و باید آنها اداره بکنند اینها يك موضوع کلی است که منکر آن نیستیم و البته چنین اشخاصی هستند ولی این نکته را باید رعایت کرد که بقدر کفایت نداریم و پروفسور ابرین يك مردی است که از هر حیث شایستگی این مقام را دارند در گذشته خدمات خودش را بخوبی و بطوریکه شایسته بوده و رضایت بخش بوده است انجام داده است بنده نمیخواهم بیش از این در این موضوع توضیح بدهم و عرضی کرده باشم و زمینکنم که اکثریت مجلس و اغلب آقایان که بطرز کار

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - عرض کنم پروفسور ابرین از وقتیکه کنترات شد و بایران آمد در دانشکده پزشکی شروع بکار کرد تصور میکنم که بر همه آقایان پوشیده نیست که يك تغییرات محسوسی در دانشکده پزشکی داد وجود اطبائی که بعد از استخدام ایشان از دانشکده پزشکی بیرون آمده اند همه دلیل بر تأیید این مطلب است که وجود ایشان مفید بوده است ایشان يك اصلاحات اساسی در دانشکده

پزشکی کرده اند و یکی از آن اصلاحات این است که شاگردان دانشکده پزشکی که سه سال اول را دیدند در سه سال دوم هم عملاً آنها را به بینند و آنها را مجبور کرده است که در بیمارستانها کار کنند و هر نفری هفته ای سه روز و سه شب مجبور است غیر از بعد از ظهرها که ساعت درس است در بیمارستان بماند و عملاً کار کنند در واقع يك مدرسه عملی هم باز کرده است علاوه بر این يك اصلاحات دیگری هم در دانشکده پزشکی کرده است که به عقیده بنده خدمات این شخص را باید مورد تقدیر و تحسین قرارداد و اینکه آقای فرمودند که ما اشخاص دانشمند داریم و باید از وجود آنها استفاده کرد و باید آنها اداره بکنند اینها يك موضوع کلی است که منکر آن نیستیم و البته چنین اشخاصی هستند ولی این نکته را باید رعایت کرد که بقدر کفایت نداریم و پروفسور ابرین يك مردی است که از هر حیث شایستگی این مقام را دارند در گذشته خدمات خودش را بخوبی و بطوریکه شایسته بوده و رضایت بخش بوده است انجام داده است بنده نمیخواهم بیش از این در این موضوع توضیح بدهم و عرضی کرده باشم و زمینکنم که اکثریت مجلس و اغلب آقایان که بطرز کار

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - عرض کنم پروفسور ابرین از وقتیکه کنترات شد و بایران آمد در دانشکده پزشکی شروع بکار کرد تصور میکنم که بر همه آقایان پوشیده نیست که يك تغییرات محسوسی در دانشکده پزشکی داد وجود اطبائی که بعد از استخدام ایشان از دانشکده پزشکی بیرون آمده اند همه دلیل بر تأیید این مطلب است که وجود ایشان مفید بوده است ایشان يك اصلاحات اساسی در دانشکده

پزشکی کرده اند و یکی از آن اصلاحات این است که شاگردان دانشکده پزشکی که سه سال اول را دیدند در سه سال دوم هم عملاً آنها را به بینند و آنها را مجبور کرده است که در بیمارستانها کار کنند و هر نفری هفته ای سه روز و سه شب مجبور است غیر از بعد از ظهرها که ساعت درس است در بیمارستان بماند و عملاً کار کنند در واقع يك مدرسه عملی هم باز کرده است علاوه بر این يك اصلاحات دیگری هم در دانشکده پزشکی کرده است که به عقیده بنده خدمات این شخص را باید مورد تقدیر و تحسین قرارداد و اینکه آقای فرمودند که ما اشخاص دانشمند داریم و باید از وجود آنها استفاده کرد و باید آنها اداره بکنند اینها يك موضوع کلی است که منکر آن نیستیم و البته چنین اشخاصی هستند ولی این نکته را باید رعایت کرد که بقدر کفایت نداریم و پروفسور ابرین يك مردی است که از هر حیث شایستگی این مقام را دارند در گذشته خدمات خودش را بخوبی و بطوریکه شایسته بوده و رضایت بخش بوده است انجام داده است بنده نمیخواهم بیش از این در این موضوع توضیح بدهم و عرضی کرده باشم و زمینکنم که اکثریت مجلس و اغلب آقایان که بطرز کار

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - عرض کنم پروفسور ابرین از وقتیکه کنترات شد و بایران آمد در دانشکده پزشکی شروع بکار کرد تصور میکنم که بر همه آقایان پوشیده نیست که يك تغییرات محسوسی در دانشکده پزشکی داد وجود اطبائی که بعد از استخدام ایشان از دانشکده پزشکی بیرون آمده اند همه دلیل بر تأیید این مطلب است که وجود ایشان مفید بوده است ایشان يك اصلاحات اساسی در دانشکده

پزشکی کرده اند و یکی از آن اصلاحات این است که شاگردان دانشکده پزشکی که سه سال اول را دیدند در سه سال دوم هم عملاً آنها را به بینند و آنها را مجبور کرده است که در بیمارستانها کار کنند و هر نفری هفته ای سه روز و سه شب مجبور است غیر از بعد از ظهرها که ساعت درس است در بیمارستان بماند و عملاً کار کنند در واقع يك مدرسه عملی هم باز کرده است علاوه بر این يك اصلاحات دیگری هم در دانشکده پزشکی کرده است که به عقیده بنده خدمات این شخص را باید مورد تقدیر و تحسین قرارداد و اینکه آقای فرمودند که ما اشخاص دانشمند داریم و باید از وجود آنها استفاده کرد و باید آنها اداره بکنند اینها يك موضوع کلی است که منکر آن نیستیم و البته چنین اشخاصی هستند ولی این نکته را باید رعایت کرد که بقدر کفایت نداریم و پروفسور ابرین يك مردی است که از هر حیث شایستگی این مقام را دارند در گذشته خدمات خودش را بخوبی و بطوریکه شایسته بوده و رضایت بخش بوده است انجام داده است بنده نمیخواهم بیش از این در این موضوع توضیح بدهم و عرضی کرده باشم و زمینکنم که اکثریت مجلس و اغلب آقایان که بطرز کار

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - بلی

این شخص آشنائی دارند (چون مدتها است که اینجا بوده است) موافق باین نظر خواهند بود که وجود این شخص برای کشور ما مفید است و استخدام ایشان برای دانشکده پزشکی يك امری است لازم و ایشان مرد بسیار مفیدی هستند و يك مقام عالی مهمی داشته اند که محل تردید نیست بنابراین وقتی که معلوم شد که وجود این شخص مفید است و خدمات گذشته اش هم رضایت بخش بوده است و در این موقع هم که آقای وزیر فرهنگ پیشنهاد کرده است و تجدید کنترات کرده است معلوم میشود که وجود ایشان طرف احتیاج است نظر بنده این است که اگر ما بخواهیم يك طبیبی را از اطباء خودمان که از اطباء درجه اول باشد بجای ایشان بگذاریم همه آقایان میدانند که ما بقدر کافی طبیب در مملکت نداریم اگر ما باین طبیب خودمان را بجای آن شخص خارجی بگذاریم در حقیقت آمده ایم يك شخصی را که طرف احتیاج مردم بوده است و از نقطه نظر بهداشت عمومی برای عامه بیشتر مفید بوده بر کنار کرده ایم و يك پستی را خالی کرده ایم زیرا بجای پروفسور ابرین نمیشود يك طبیب عادی گذاشت باید یکی از اطباء درجه اول عالی مقامی بجای ایشان گذاشت که از هر جهة معلومات علمی و عملی ایشان بجای ابرین باشد بنابراین این اشخاص انگشت شماری که ما داریم و متأسفانه عده شان هم بانگشت شمار نمیرسد این عده الان مشغول خدمت باین مملکت هستند و همه آنها مورد احتیاج مملکت هستند اما اگر ما میتوانستیم يك اطباء بیشتری از خارج برای بهداشت خودمان میآوردیم خیلی بجا و با مورد بود آقایان فراموش نکنند که در موقعیکه آقای دکتر لقمان الملک وزیر بهداشتی بود راجع بسازمان بهداشتی این جا يك توضیحی دادند و يك صورتی دادند که در تمام کشور ما هزار و شصت طبیب داریم که از این هزار و شصت نفر هفتصد نفرشان طبیب مجاز هستند این مملکت با این عرض و طول که ملاحظه میفرمائید هر قسمت کوچکش که ده فرسخ با هم فاصله دارد ما بوجود طبیب خیلی احتیاج داریم آقای پروفسور ابرین انصافاً کارهایش را

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - بلی

رئیس - بفرمائید

ملک مدنی - عرض کنم پروفسور ابرین از وقتیکه کنترات شد و بایران آمد در دانشکده پزشکی شروع بکار کرد تصور میکنم که بر همه آقایان پوشیده نیست که يك تغییرات محسوسی در دانشکده پزشکی داد وجود اطبائی که بعد از استخدام ایشان از دانشکده پزشکی بیرون آمده اند همه دلیل بر تأیید این مطلب است که وجود ایشان مفید بوده است ایشان يك اصلاحات اساسی در دانشکده

پزشکی کرده اند و یکی از آن اصلاحات این است که شاگردان دانشکده پزشکی که سه سال اول را دیدند در سه سال دوم هم عملاً آنها را به بینند و آنها را مجبور کرده است که در بیمارستانها کار کنند و هر نفری هفته ای سه روز و سه شب مجبور است غیر از بعد از ظهرها که ساعت درس است در بیمارستان بماند و عملاً کار کنند در واقع يك مدرسه عملی هم باز کرده است علاوه بر این يك اصلاحات دیگری هم در دانشکده پزشکی کرده است که به عقیده بنده خدمات این شخص را باید مورد تقدیر و تحسین قرارداد و اینکه آقای فرمودند که ما اشخاص دانشمند داریم و باید از وجود آنها استفاده کرد و باید آنها اداره بکنند اینها يك موضوع کلی است که منکر آن نیستیم و البته چنین اشخاصی هستند ولی این نکته را باید رعایت کرد که بقدر کفایت نداریم و پروفسور ابرین يك مردی است که از هر حیث شایستگی این مقام را دارند در گذشته خدمات خودش را بخوبی و بطوریکه شایسته بوده و رضایت بخش بوده است انجام داده است بنده نمیخواهم بیش از این در این موضوع توضیح بدهم و عرضی کرده باشم و زمینکنم که اکثریت مجلس و اغلب آقایان که بطرز کار

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - عرض کنم پروفسور ابرین از وقتیکه کنترات شد و بایران آمد در دانشکده پزشکی شروع بکار کرد تصور میکنم که بر همه آقایان پوشیده نیست که يك تغییرات محسوسی در دانشکده پزشکی داد وجود اطبائی که بعد از استخدام ایشان از دانشکده پزشکی بیرون آمده اند همه دلیل بر تأیید این مطلب است که وجود ایشان مفید بوده است ایشان يك اصلاحات اساسی در دانشکده

پزشکی کرده اند و یکی از آن اصلاحات این است که شاگردان دانشکده پزشکی که سه سال اول را دیدند در سه سال دوم هم عملاً آنها را به بینند و آنها را مجبور کرده است که در بیمارستانها کار کنند و هر نفری هفته ای سه روز و سه شب مجبور است غیر از بعد از ظهرها که ساعت درس است در بیمارستان بماند و عملاً کار کنند در واقع يك مدرسه عملی هم باز کرده است علاوه بر این يك اصلاحات دیگری هم در دانشکده پزشکی کرده است که به عقیده بنده خدمات این شخص را باید مورد تقدیر و تحسین قرارداد و اینکه آقای فرمودند که ما اشخاص دانشمند داریم و باید از وجود آنها استفاده کرد و باید آنها اداره بکنند اینها يك موضوع کلی است که منکر آن نیستیم و البته چنین اشخاصی هستند ولی این نکته را باید رعایت کرد که بقدر کفایت نداریم و پروفسور ابرین يك مردی است که از هر حیث شایستگی این مقام را دارند در گذشته خدمات خودش را بخوبی و بطوریکه شایسته بوده و رضایت بخش بوده است انجام داده است بنده نمیخواهم بیش از این در این موضوع توضیح بدهم و عرضی کرده باشم و زمینکنم که اکثریت مجلس و اغلب آقایان که بطرز کار

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - عرض کنم پروفسور ابرین از وقتیکه کنترات شد و بایران آمد در دانشکده پزشکی شروع بکار کرد تصور میکنم که بر همه آقایان پوشیده نیست که يك تغییرات محسوسی در دانشکده پزشکی داد وجود اطبائی که بعد از استخدام ایشان از دانشکده پزشکی بیرون آمده اند همه دلیل بر تأیید این مطلب است که وجود ایشان مفید بوده است ایشان يك اصلاحات اساسی در دانشکده

پزشکی کرده اند و یکی از آن اصلاحات این است که شاگردان دانشکده پزشکی که سه سال اول را دیدند در سه سال دوم هم عملاً آنها را به بینند و آنها را مجبور کرده است که در بیمارستانها کار کنند و هر نفری هفته ای سه روز و سه شب مجبور است غیر از بعد از ظهرها که ساعت درس است در بیمارستان بماند و عملاً کار کنند در واقع يك مدرسه عملی هم باز کرده است علاوه بر این يك اصلاحات دیگری هم در دانشکده پزشکی کرده است که به عقیده بنده خدمات این شخص را باید مورد تقدیر و تحسین قرارداد و اینکه آقای فرمودند که ما اشخاص دانشمند داریم و باید از وجود آنها استفاده کرد و باید آنها اداره بکنند اینها يك موضوع کلی است که منکر آن نیستیم و البته چنین اشخاصی هستند ولی این نکته را باید رعایت کرد که بقدر کفایت نداریم و پروفسور ابرین يك مردی است که از هر حیث شایستگی این مقام را دارند در گذشته خدمات خودش را بخوبی و بطوریکه شایسته بوده و رضایت بخش بوده است انجام داده است بنده نمیخواهم بیش از این در این موضوع توضیح بدهم و عرضی کرده باشم و زمینکنم که اکثریت مجلس و اغلب آقایان که بطرز کار

اگر احتیاج داشت همانطوری که سایر مستخدمین خارجی بدون اجازه مجلس حقوق میداد باین شخص هم حقوق میداد در هر حال بلا لایحه وزارت بهداشتی در کمیسیون بهداشتی و بودجه هیچکدام رأی ندادیم باین هم رأی نمیدهیم

رئیس - آقای ملک مدنی موافقت میکنید ؟

ملک مدنی - بلی

خوب انجام داده است و خدمات بزرگی باین مملکت نموده است شایستگی ایشان دلیل بر عدم شایستگی سایر اطباء نیست و بنده از اشخاصی هستم که کلیه اطباء کشور را هر کدامشان را که در جای خودشان هستند حقیقه قابل تقدیر و تحسین میدانم که در هر جائیکه بوده اند وظیفه شان را بخوبی انجام داده اند چه آنهایی که در کار دولت بودند و چه آنهایی در خارج هستند بعقیده بنده طبیب باید از طبقاتی باشد که طرف احترام عموم باید باشد و همیشه هم مجلس شورای ملی نسبت باینها حس احترام نشان داده است و کنترات ایشان هم از نقطه نظر احتیاجی است که بایشان داریم و اینکه وزارت فرهنگ استخدام ایشان را لازم دانسته برای این بوده است که ما بتوانیم از وجود سایر اطباء دیگر هم برای کارهای مملکت استفاده کرده باشیم و بعقیده بنده وجود ایشان بسیار مفید است و استخدامشان کمال ضرورت را دارد و حالا ایشان هم با تجربه هائیکه دارند و در گذشته هم خدمات خوبی نشان داده است و امیدواریم که در آتی هم موفقیت‌هایی پیدا کنند که با تجزیاتی که دارند باین مملکت خدمت کنند و اگر نواقصی در کار دانشکده باشد در آینده آن‌ها را رفع کنند.

رئیس - پیشنهاد آقای فرهودی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم که بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود.

رئیس - آقای فرهودی .

فرهودی - عرض کنم مذاکراتیکه آقای اردلان و آقای ملک مدنی نمودند راجع باستخدام ایشان بود در صورتیکه پرفسور ابرلین بموجب قانون اسفندماه ۱۳۲۱ استخدام شده (صحیح است) و امروز هم در داخل مدت استخدام قانونی است و این لایحه هم مربوط است به تکمیل حقوق او نظر باینکه هزینه‌ها ترقی کرده است دولت هم از او خواهش کرد که برگردد ایشان هم قبول کردند حتی بهش تلگراف کرد او هم تلگراف حرکت خود را زد در راه دوچار مخاطراتی شد و الا آن چند ماه است که وارد شده و دارد کار میکند بنظر بنده بالاتکلیف نگاهداشتن او دیگر

موضوع نفت چیز هائی نوشته شده و گفتگوهائی هست که لازم دیدم توضیحاتی بدهم :

جمعی از نمایندگان - بفرمائید .

نخست‌وزیر - آقایان نمایندگان محترم :

از چند ماه پیش موضوع نفت ایران توجه محافل ذیعلاقه ایران و نمایندگان مجلس شورای ملی را جلب و در جریان و مجامع و در اطراف آن بحث‌ها نموده‌اند و در همین مجلس اظهارات آتشین نمایندگان و نصاب مصلحین بر این بود که دولت بهیچوجه نباید ذخایر نفت را بعنوان امتیاز با جانب بدهد بلکه این ذخائر و این منابع ثروت را برای تحکیم بنیان ثروت ملی و توسعه امور اقتصادی برای آینده حفظ و برای استفاده از این منابع سرمایه ملی ایران را جلب نماید (صحیح است - صحیح است) در همین مجلس بخيال اینکه دولت در پشت پرده برای دادن امتیاز بشر کتهای خارجی داخل معاملات شده نسبت استتار را بدولت در مسائل مهم اقتصادی دادند ولی در مقابل سؤال نمایندگان توضیحات لازمه را در اطراف پیشنهادات شرکتها و مطالعات دولت دادم و اضافه نمودم که دولت برای تأمین منافع عالیه اقتصادی کشور از متخصصین عالی مقام خارجی نظریات خواسته تا سیاست خود را در مسئله نفت روشن و خط روش خود را با تطبیق با اوضاع و احوال کنونی ایران ترسیم نماید. در خاطر دارم چه در موقع جواب سؤال چه در موقع بحث در اطراف بر نامه دولت نظر عموم نمایندگان بلا استثناء نسبت بامتیاز نفت منفی بوده و در چهارهای بازویی آرایش نمایندگان آثار نگرانی هویدا بود که مبادا در این موقع جنگ و ستیزه دولتی در سر کار باشد که بدون مراجعه برای مجلس و استعجازه از این مقام مقدس در مقابل شرکتها و دولت‌ها تمهیدی کرده و یا وعده اعطای امتیازی داده باشد و برای من یقین حاصل بود که اگر یکی از شرکتها حتی وعده شفاهی داده بودم و یا در مذاکرات بانمایندگان سیاسی دول ذیعلاقه راجع باعطای امتیاز تمهیدی داشتم با مخالفت شدید آقایان نمایندگان مواجه میشدم (صحیح است) پوشیده نماند در کابینه قبل اینجانب آقایان نمایندگان تصور کرده بودند و سوءظن

داشتند که دولت بدون مراجعه و مشاوره قبلی بسا مجلس میخواید امتیازی بکمپانیهای خارجی بدهد در همین مجلس دولت قبل در استتار حقایق مربوط به نفت مورد سوءظن بود در صورتیکه استتاری در کار نبوده است و دولت همواره از عقاید عده کثیری از نمایندگان هدایت میشده که نباید با مشکلات عدیده و اوضاع عمومی کشور امتیازی بشر کتهای خارجی داده شود و مخصوصاً در افکار عامه این عقیده راسخ حکمفرما بود که شاید در مذاکره راجع بامتیاز نفت دولت آزادی نظر و آزادی تصمیم را نداشته باشد اما تاریخچه آمدن نمایندگان کمپانیهای نفت و مطالعات دولت بقرار ذیل است :

در دیماه ۱۳۲۲ (ژانویه ۱۹۴۴) نمایندگان شرکت شل و شرکت آمریکائی استاندارد را کیوم و بعداً سینگلر بتهران آمده و راجع به تقاضای امتیاز نفت در بعضی از قطعات ایران بدولت وقت پیشنهادی داده و تقاضای مطالعه طرحهای پیشنهادی را نموده بودند . دولت وقت مناسب دیده بود بمتخصصین عالی مقام در امور نفتی مراجعه نماید که مطالعات علمی و عملی در پیشنهادات نموده طرحی تهیه نمایند که از هر حیث با مصالح عالیه و منافع اقتصادی کشور وفق بدهد و اشتباهات گذشته تکرار نشود ولی در جریان مطالعات متخصصین نمایندگان شرکتها هیچ نوع جواب مثبت داده نمیشد و بلکه نظر دولت بر اینکه مطالعه موضوع امتیازات به بعد از جنگ موکول گردد خاطر نشان میشد - در این ضمن اطلاعاتی هم مربوط بکنفرانس نفت در آمریکا جریان مذاکرات آن کنفرانس از مأمورین دولت شاهنشاهی در خارجه واصل شد که دولت را بیش از پیش متوجه بلزوم اتخاذ خط مشی و رویه ثابتی که حافظ منافع عالیه کشور در حال و آتی باشد نمود و باین جهات در اولین جلسه هیئت وزیران فعلی در روز شنبه یازدهم شهریور ۱۳۲۳ (دوم سپتامبر ۱۹۴۴) این موضوع مطرح و اینطور مذاکره و تصمیم گرفته شد که قبل از روشن شدن اوضاع اقتصادی و مالی دنیا و استقرار صلح عمومی مطالعه اعطای هیچگونه امتیاز خارجی مقتضی و ضروری نمیباشد (صحیح است) دو هفته پس از اتخاذ این تصمیم جناب آقای کاونارادزه

جانشین کمیسر خارجه دولت شوروی بتهران آمده و درباب تقاضای امتیاز نفت در برخی از قطعات ایران با اینجانب مذاکره نمودند موضوع مذاکرات فیما بین با توضیحات کافی در جلسات متعدده هیئت وزراء مطرح و نظریه اولیه در ۱۱ شهریور در هر بار تائید کردید در اطراف امتیاز نفت در بعضی جرائد دیده شد که گویا عدم اعطای امتیاز در حال حاضر و موکول نمودن مطالعه آن بزمان بعد از جنگ و استقرار صلح شاید موجب کدورت و تیرگی روابط با متفقین بشود. اینجانب جزئیات مذاکراتی را که اخیراً با نمایندگان دولت شوروی نموده بودم با اطلاع هیئت دولت رسانیدم و از آنجائیکه روابط ایران با دولت شوروی در اساس پیمان سه گانه و شرکت در جنگ و کمک در پیروزی متفقین بوده دولت خواهد کوشید روح همکاری و حسن تفاهم را با متفقین خود و مخصوصاً دولت جوانمرد شوروی محکم و استوار نگاهدارد و مساعدتهای دولت شوروی را برای بهبودی اوضاع اقتصادی خود جلب نماید و راجع بتحصیم و توسعه روابط تجارتنی و اقتصادی با دولت شوروی حاضر است داخل همه نوع مذاکرات بشود و از ملاقاتهای

حضور و مذاکرات دوستانه که بنفع دو کشور باشد کمال مسرت را خواهد داشت.

نمایندگان - صحیح است.

رئیس - سه نفر از آقایان اجازه خواسته اند که صحبت کنند ولی چون مطرح نیست اجازه داده نمیشود.
[۶ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]
رئیس - آقای دکتر عبده پیشنهاد ختم جلسه را کرده اند.

دکتر ادمنش - يك مطلبی گفته شده است و باید بحث شود
رئیس - میماند برای جلسه بعد.

دکتر معاون - راجع باستخدام پروفیسور ابرلین بنده قریب به یکساعت حرف دارم چون میخواهم که وسط حرف بریده نشود تقاضای ختم جلسه را کردم. تقاضا دارم. که در جلسه آینده آقایان اجازه بدهند که این حرفها زده شود.

رئیس - جلسه را ختم میکنیم و جلسه آینده روزيك شنبه ۳۰ مهر ماه ۲۳/۵۱ دستور هم بقیه همین لایحه است.
[مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد]
رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد صادق طباطبائی.